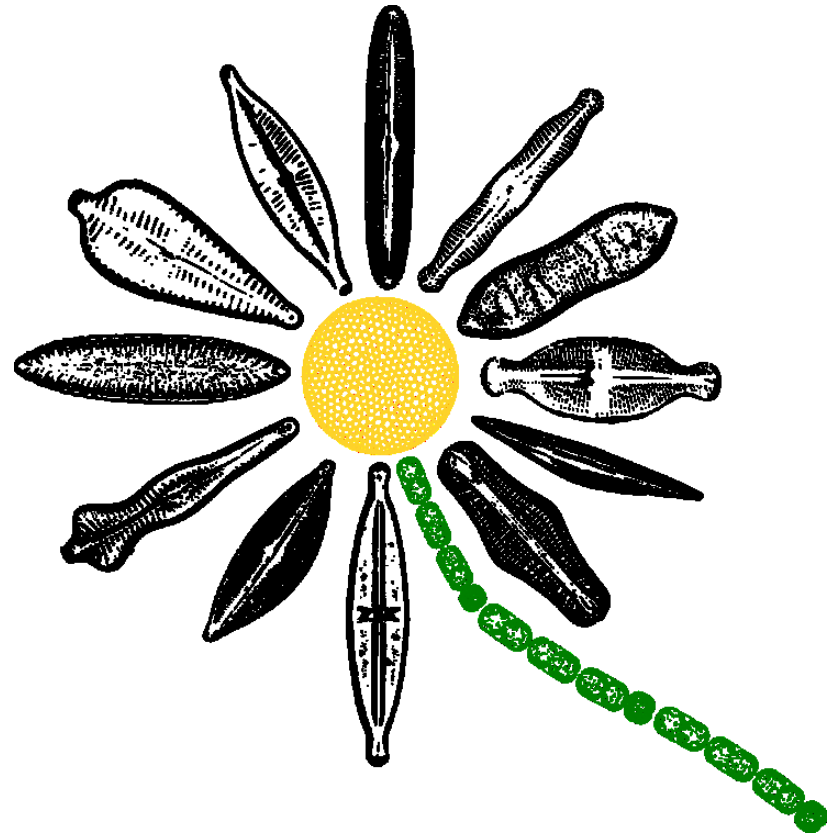
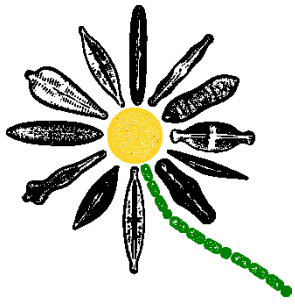

Úvod do diatomologie – Centrické a Cymbeloidní rozsivky

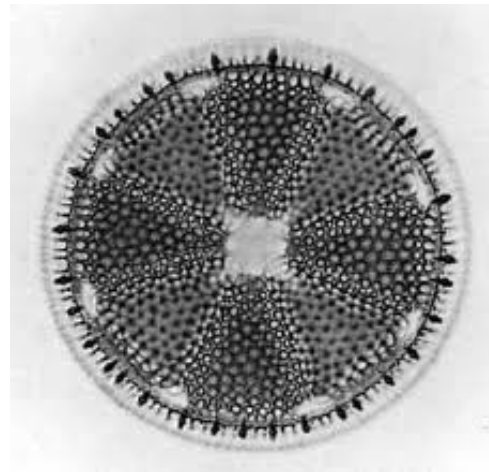
8. Přednáška

Centrické rozsivky

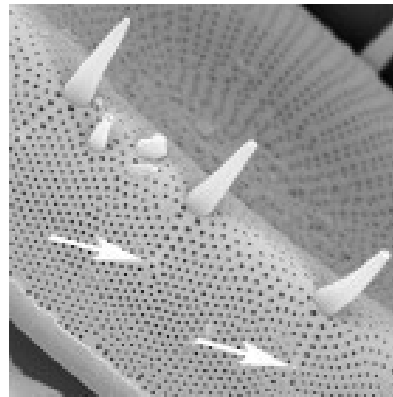
- Valvy s radiální symetrií (většinou)
- Frustuly bez raphe, buňky se aktivně nepohybují
- Frustuly mohou mít fultoportuly a rimoportuly
- Pohlavní rozmnožování je oogamie

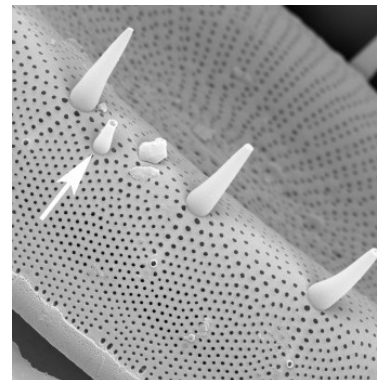
Centrické rozsivky

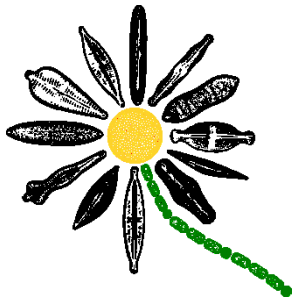

- **Fultoportula** (*strutted process*): specializovaný pór některých centrických rozsivek, pórem prochází chitinová nebo slizová vlákna (*Stephanodiscus*). Udržování vztlaku- vodní sloupec

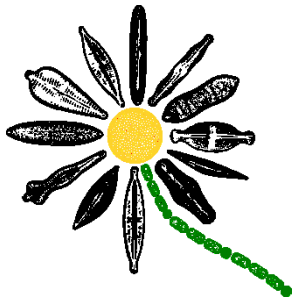
- **Rimoportula** (*labiate process*): specializovaný pór (produkce polysacharidů) procházející frustulou

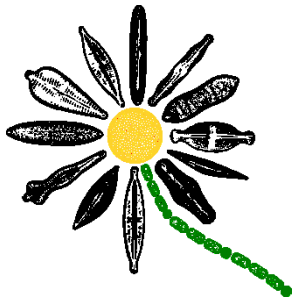
Běžné a vzácnější CR

- *Cyclotella*
  - *Stephanodiscus*
  - *Cyclostephanos*
  - *Puncticulata*
  - *Discostella*
  - *Melosira*
  - *Aulacoseira*
- Orthoseira*
  - Actinocyclus*
  - Acanthoceras*
  - Pleurosira*
  - Urosolenia*
  - Terpsinoe*
  - Thalassiosira*
  - Chaetoceros*

Thalassiosirales

- Všechny druhy tohoto řádu mají fultoportulu (jen u Thalassiosirales)
- Všechny druhy mají také rimoportulu
- Areoly kryté cribrem (destička s četnými jemnými póry)
- Valvární pohled je kruh
- Sladkovodní, brakické i mořské druhy
- Pokud jsou malých rozměrů, vypadají všechny stejně
- Struktury, které je rozlišují jsou často viditelné jen v SEM (fultoportuly, rimoportuly, někdy trny)
- Často se musí nejprve určit druh a potom až rod

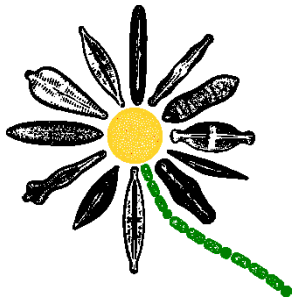
Cyclotella

- Rozdílná ornamentace uprostřed a na kraji valvy
- Často jedna rimoportula
- Nemá trny (může mít výrůstky z fultoportuly)
- Nejčastěji v planktonu, některé druhy oligotrofní, jiné jsou indikátory eutrofie (*Cyclotella meneghiniana*)
- Nedávno odtrženy rody *Discostella* a *Puncticulata*

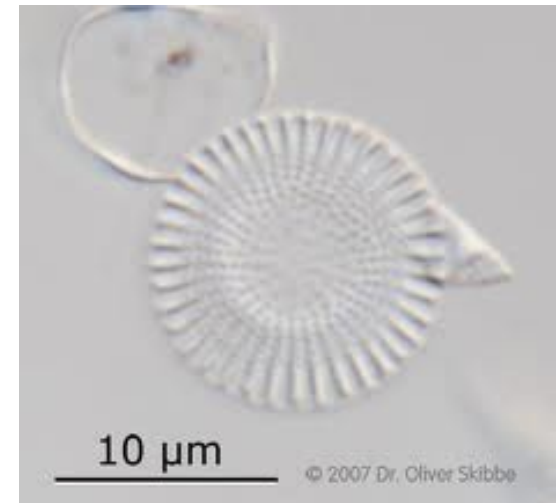

Cyclotella meneghiniana

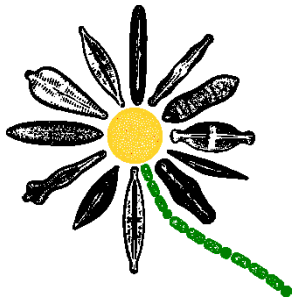

Cyclostephanos

- Fultoportuly poblíž trnů
- Střídají se striae a žebra
- Trny velmi redukované
- Eutrofní stojaté i tekoucí vody

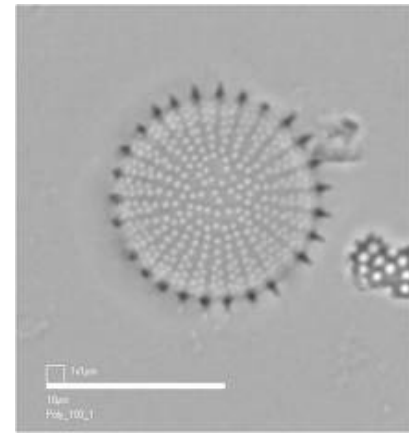

Cyclostephanos dubius

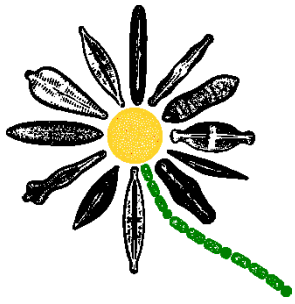
Stephanodiscus

- Striae radiální
- Vzor ornamentace konzistentní od okraje do středu
- Na okrajích valvy trny, vedle trnů často fultoportuly
- Povrch valv může být zvlněný
- Většinou žijí jednotlivě, ale kolonie byly také zaznamenány

Stephanodiscus sp.

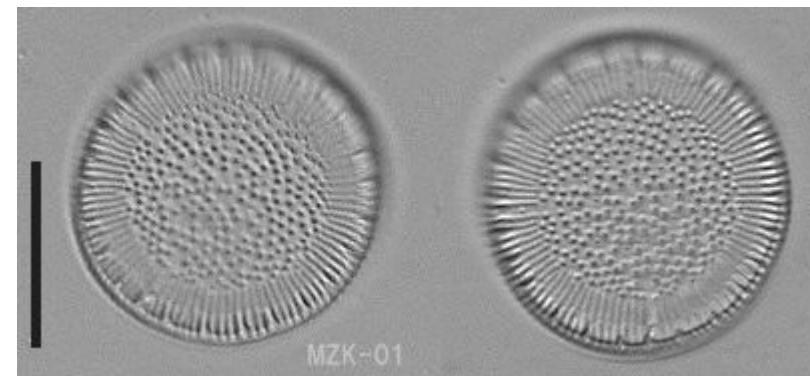

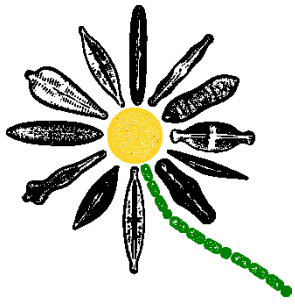
Puncticulata

- Charakteristický okrajový kruh, který tvoří kratší a delší striae
- Dvě části valvy, každá s odlišnou ornamentací
- V literatuře uváděna ještě pod rodem *Cyclotella*, přesto, že již vyšla validní publikace jména

Puncticulata praetermissa

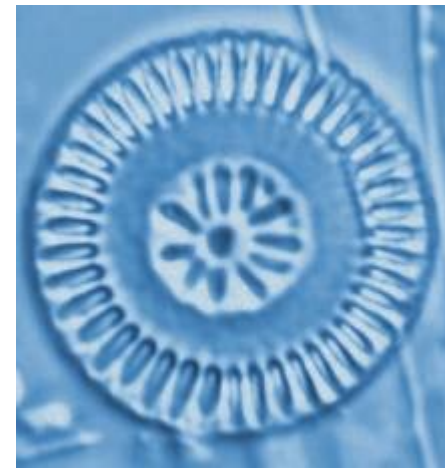

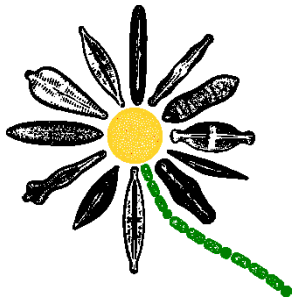
Discostella

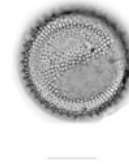
- Centrální kruh strií zřetelně oddělen od okrajového kruhu
- V literatuře často ještě pod rodem *Cyclotella*

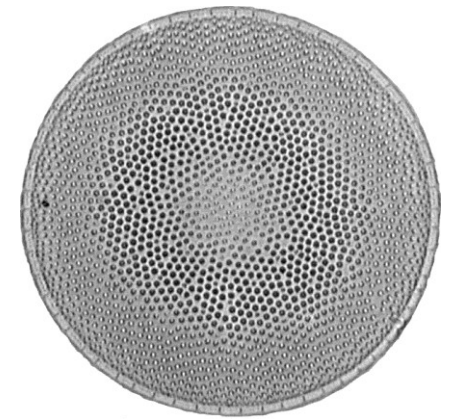
Discostella steligera

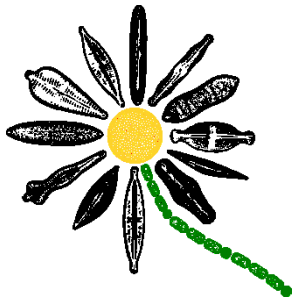
Thalassiosira

- Není hlavním taxonem řádu
- Velký počet fultoportul
- Především mořské a brakické, *T. lacustris* je sladkovodní

Thalassiosira lentiginosa

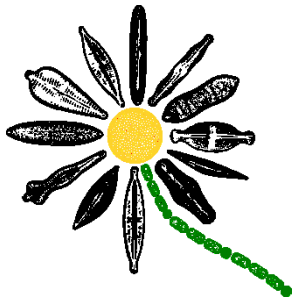

Coscinodiscophycidae

- Mají rimoportuly, nemají fultoportuly

Řády:

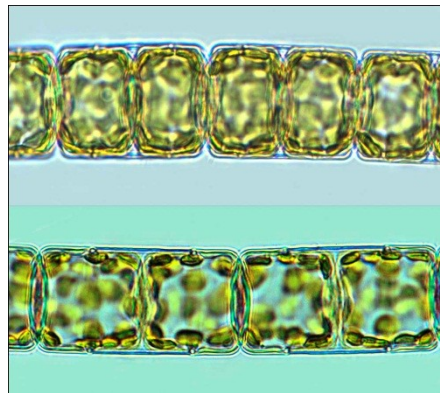
- Melosirales (sladkovodní a brakické)
- Aulacoseirales (sladkovodní)
- Orthoseirales (sladkovodní)
- Coscinodiscales (mořské)

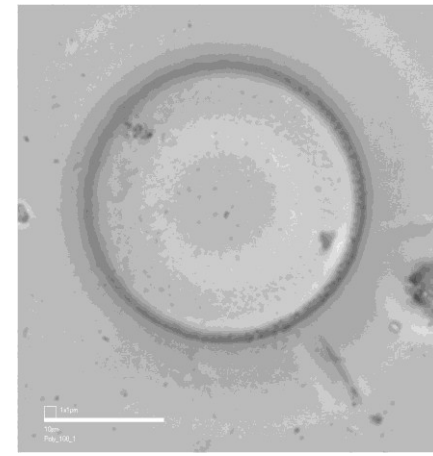
Melosira

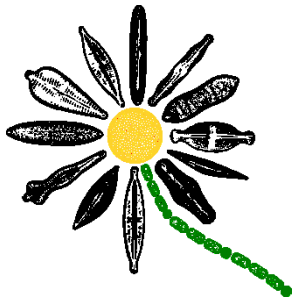

- Pleura hodně prodloužená
- Tvoří kolonie, téměř vždy je najdeme v pleurálním pohledu
- Bez ornamentace
- Bez trnů

Melosira varians

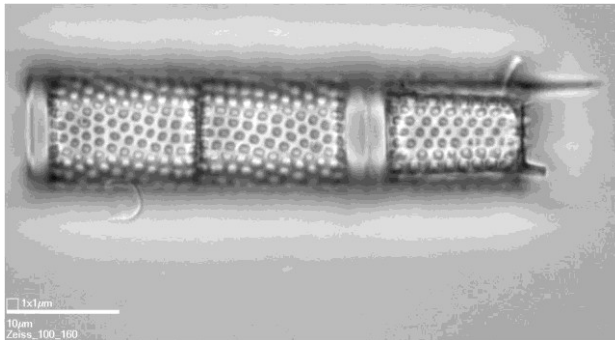

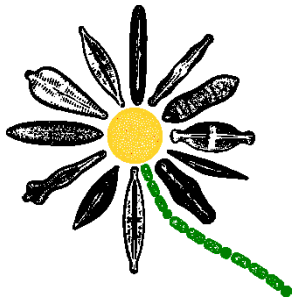
Aulacoseira

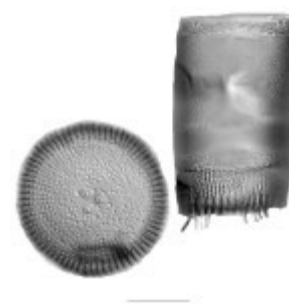
- Pleura opět hodně dlouhá
- Tvoří kolonie, viditelné z pleurálního pohledu, spojeny trny
- Striae rovné nebo spirálně stočené
- Nejčastěji meroplankton, rybníky, jezera, často velmi abundantní

Aulacoseira granulata

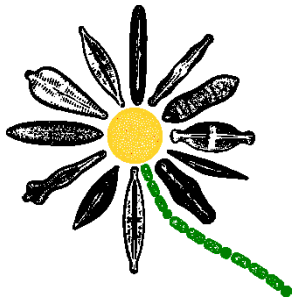
Orthoseira

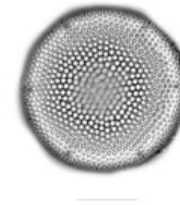
- V centru valvy karinoportuly
- Pleura prodloužená
- Často tvoří krátké řetězovité kolonie
- Výrazné areoly, striae rovné či zakřivené
- Na okraji valvy jsou často robustní trny
- Vlhké stěny, jeskyně
- Indikátor oligotrofie na vlhkých stěnách

Orthoseira roseana

Actinocyclus

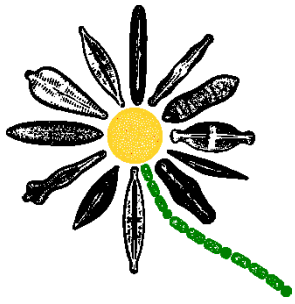

- Areoly nejsou pravidelně uspořádány – nejsou uspořádány do strií
- *Actinocyclus normanii* – indikátor zvýšené konduktivity

Actinocyclus normanii

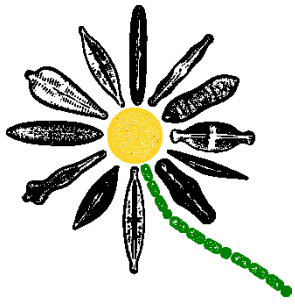
Pleurosira

- Podtřída Biddulphiophycidae
řád Triceratiales
- Dvě výrazná oka (ocelli, pore fields)
- Nejčastějším druhem je *Pleurosira laevis*, ve vodách s vysokou
konduktivitou

Pleurosira laevis

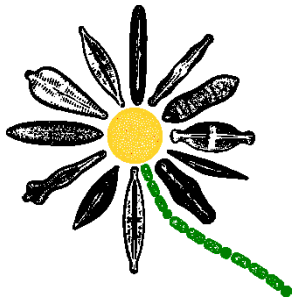
Terpsinoë

- Řád Biddulphiales
- Velké buňky s unikátním valvárním pohledem
- Výrazná žebra
- Velmi vzácná

Terpsinoë musica

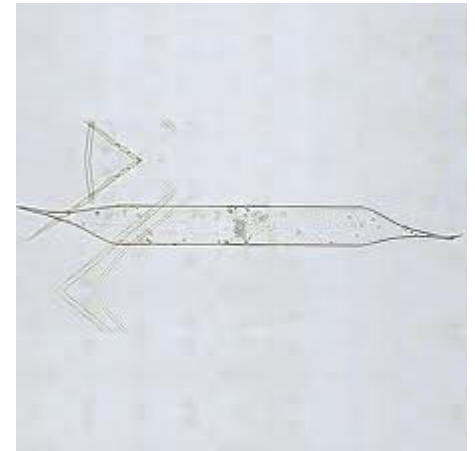
Urosolenia

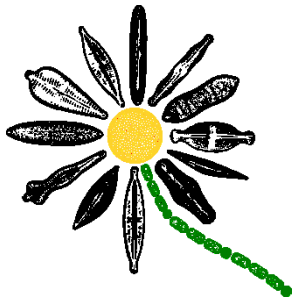

- Podtřída: Rhizosoleniophycidae
- Dvě dlouhá koncová protažení valvy
- Velmi málo vyztužená křemíkem, velmi křehká
- Frustuly mohou být zachovány v sedimentech jezer
- Sladkovodní, podobně vypadá rod *Rhizosolenia*, který je mořský

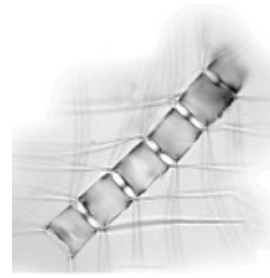

Urosolenia sp.

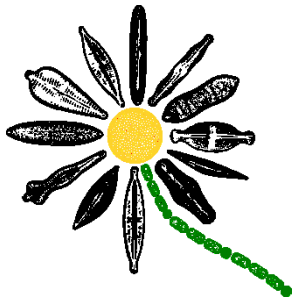
Chaetoceros

- Podtřída Chaetocerotophycidae
- Každá valva má dva křemičité štěty
- Brakické a mořské vody
- Biopaliva, klimatické změny

Chaetoceros sp.

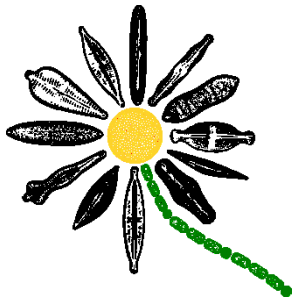

Acanthoceras

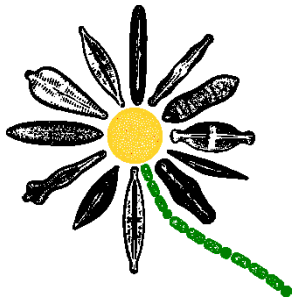
- Podtřída Chaetocerotophycidae
- Velmi redukované valvy, každá má dva prodloužené trny
- Většinu frustuly tvoří překrývající se pleurální pásy
- Velmi křehké a málo vyztužené křemíkem
- Najdeme ho v mělkých jezerech a rybnících (vzácný)

Cymbelloidní rozsivky

- Asymetrické k apikální ose
- *Amphora*
- *Cymbella*
- *Cymbopleura*
- *Encyonema*
- *Encyonopsis*
- *Reimeria*

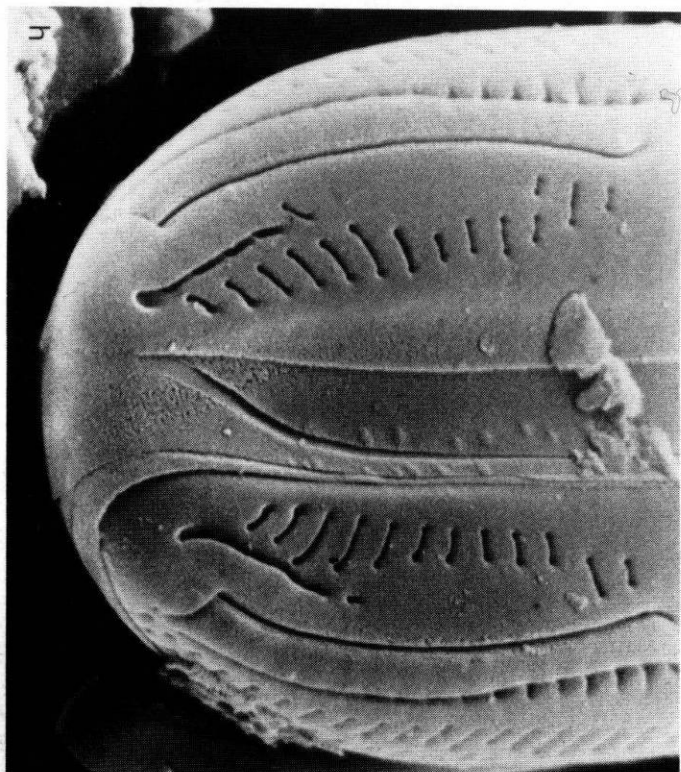
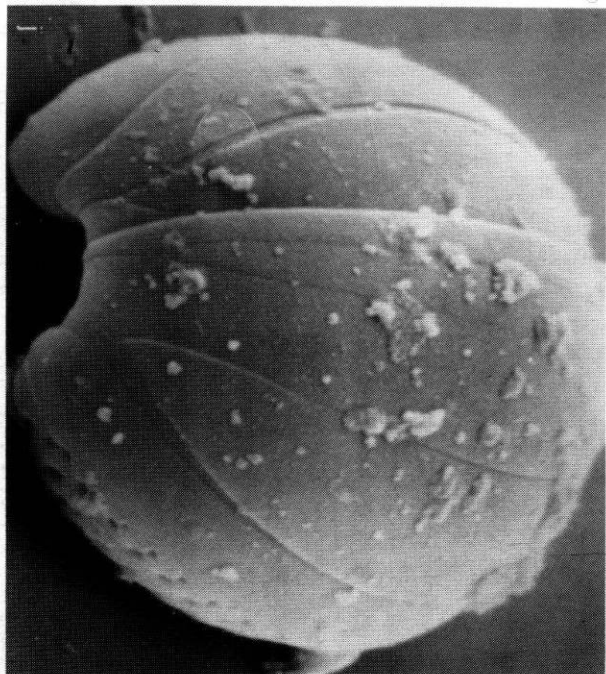
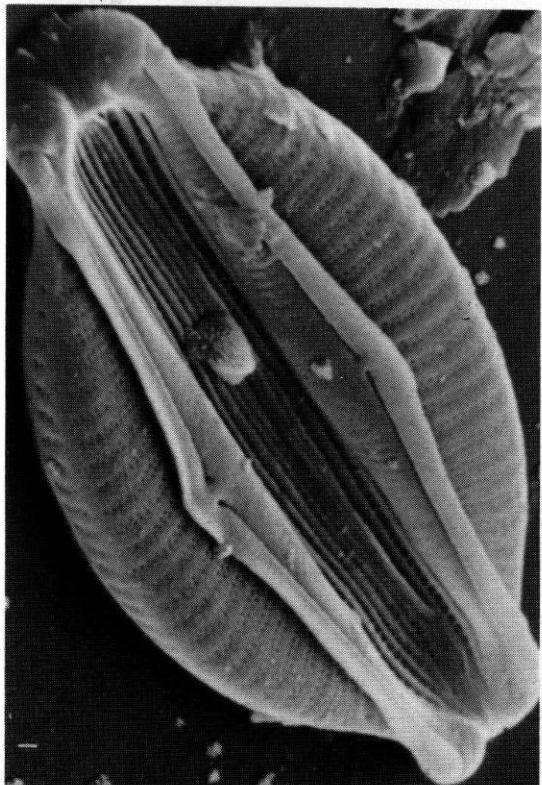
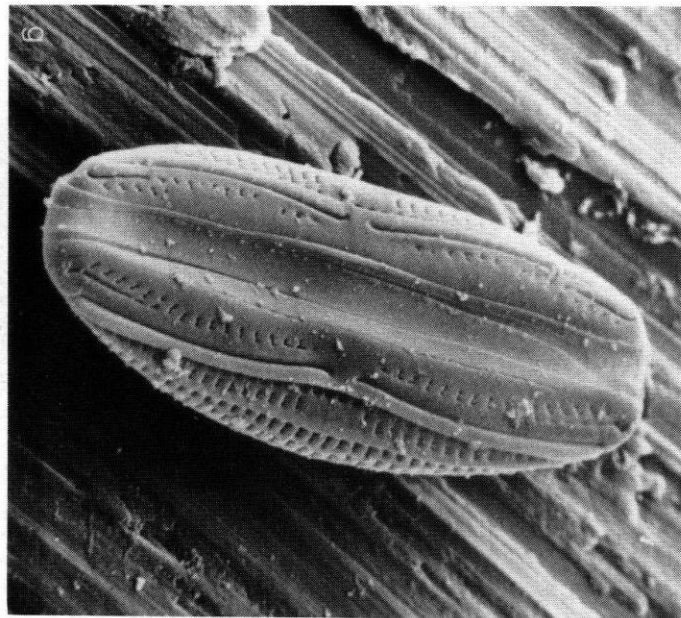
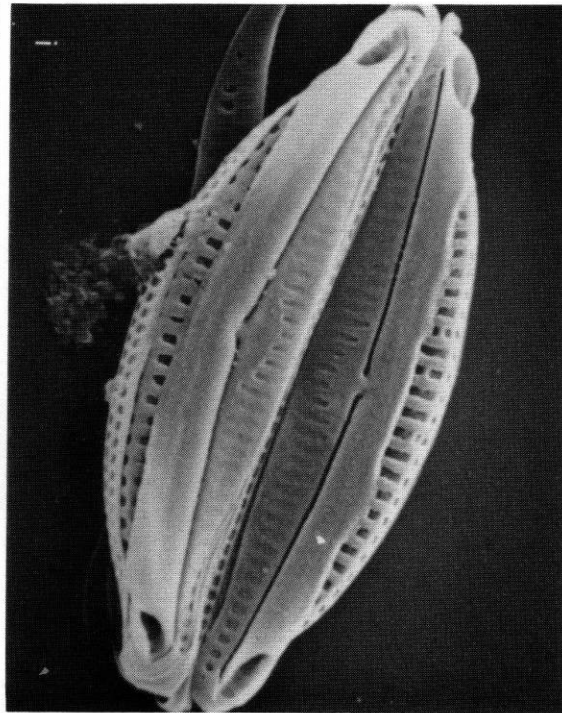
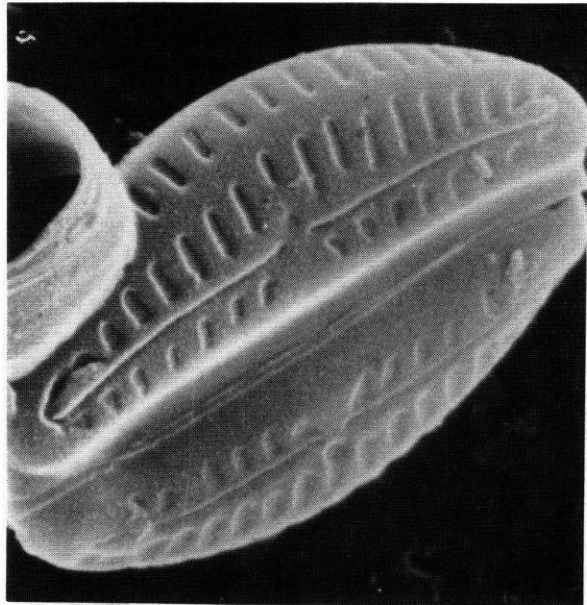
Amphora

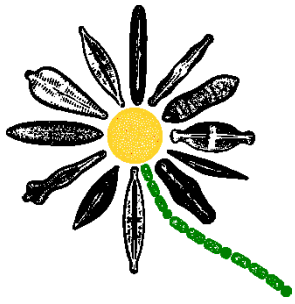
- Valvy asymetrické k apikální ose, symetrické k transapikální ose
- Raphe excentrické, rovné, zahnuté nebo sigmoidní
- Striae poblíž dorzálního okraje často přerušeny hyalinní oblastí
- Striae poblíž ventrálního okraje krátké a špatně viditelné- záleží na orientaci valvy
- Bez stigmat

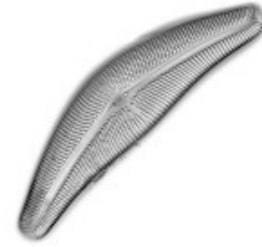
Amphora veneta

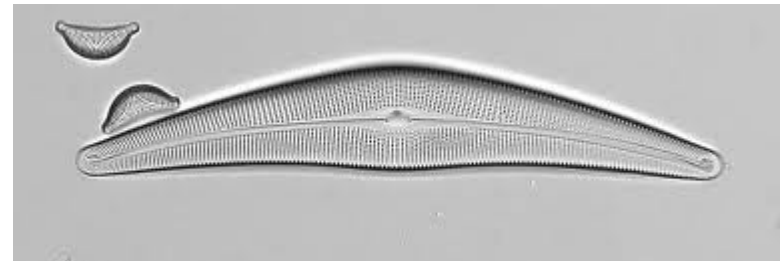

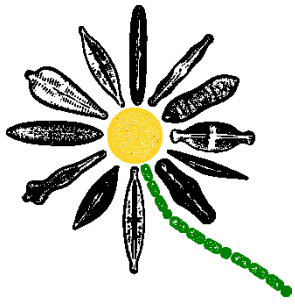
Cymbella

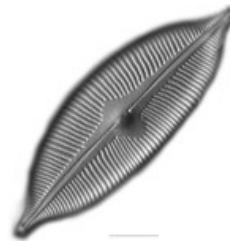
- Valvy asymetrické k apikální ose, symetrické k transapikální ose
- Raphe v centru nebo excentrické
- Stigmata přítomna, poblíž ventrálního okraje (ne vždy viditelná)
- Terminální konce raphe zahnuty směrem k dorzálnímu okraji valvy
- Bentos, volně žijící nebo přisedlé – slizové stopky
- Hyalinní koncová pole

Cymbella lanceolata

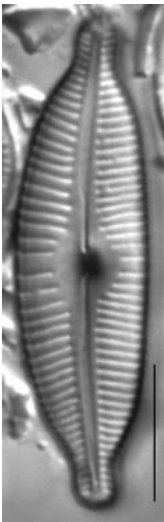

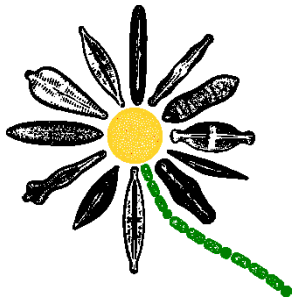
Cymbopleura

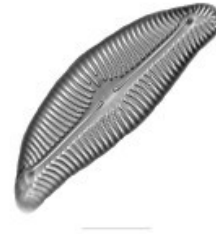
- Valvy podobné valvám rodu *Cymbella*
- Nemá koncová pole a stigmata
- Vždy volně žijící, netvoří kolonie

Cymbopleura naviculiformis

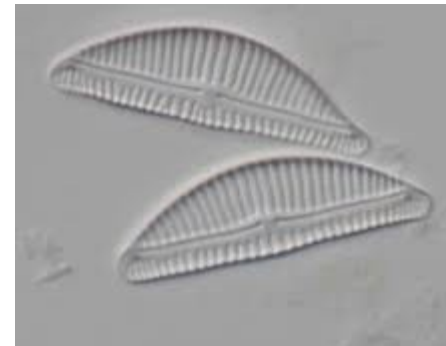

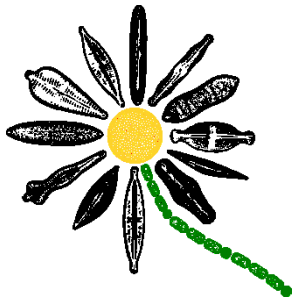
Encyonema

- Valvy asymetrické k apikální ose, symetrické k transapikální ose, dorzální okraj velmi zahnutý, ventrální téměř rovný
- Stigmata chybí nebo jsou přítomna v centrální oblasti blíže k dorzálnímu okraji valvy
- Terminální konce raphe zahnutý směrem k ventrálnímu okraji valvy
- Koncová pole chybí
- Volně žijící, častěji ve slizových pochvách

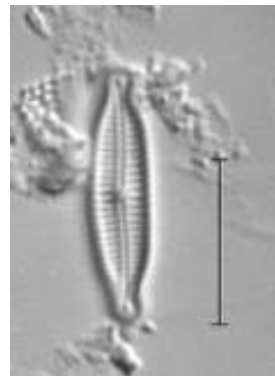
Encyonema silesiacum

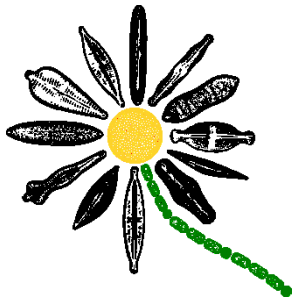
Encyonopsis

- Nemá stigma ani koncová pole
- Terminální konce raphe většinou rovné
- Valvy téměř symetrické (téměř navikuloidní)
- *E. cesatii*, *E. microcephala*, *E. falaisensis*

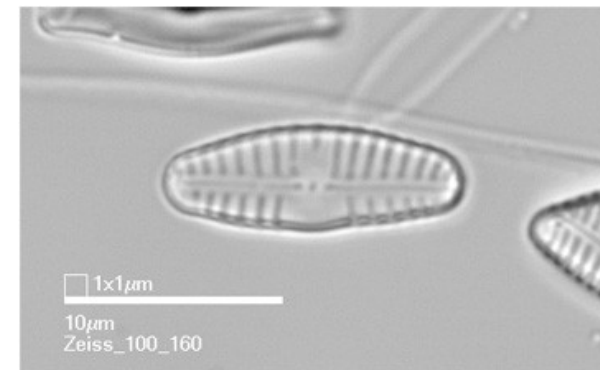
Encyonopsis microcephala

Reimeria

- Valvy asymetrické k apikální ose, symetrické k transapikální ose
- Dorzální okraj vyklenutý, ventrální může být téměř rovný, ale tumidní v centrální oblasti
- Stigma v centrální oblasti (mezi nebo ventrálně od centrálních konců raphe)
- Koncová pole viditelná

Reimeria sinuata

Děkuji za pozornost!

